

**PODROBNA VSEBINSKA NAVODILA
ZA STATISTIKO FINANČNIH RAČUNOV**

1. Navodilo za izpolnjevanje podatkov po sektorjih (določitev sektorja obveznika poročanja in nasprotnega sektorja)

(zadnje ažuriranje dne 26.02.2014)

Podrobna sektorizacija je navedena v Uredbi (EU) št. 549/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Evropski uniji (Ur. list Evropske unije, L174, Zvezek 56, z dne 26. junija 2013).

Vsaka enota je vključena v določen sektor, v nekaterih primerih nadalje v podsektor (nižji nivo od sektorja). Sektorji S.11, S.14 in S.15 nimajo podsektorjev (tako imajo enote vključene v enega od naštetih sektorjev oznako sektorja - npr. nefinančne družbe S.11), medtem ko imata sektorja S.12 in S.13 podsektorje (tako imajo enote vključene v S.12 in S.13 oznako podsektorja - npr. drugi finančni posredniki S.125 ali enote lokalne države S.1313).

Pregled sektorjev z značilnimi primeri enot, vključenih v posamezne sektorje in podsektorje.

Oznaka sektorja	Naziv sektorja
S.1	Gospodarstvo Slovenije rezidenčne institucionalne enote
S.11	Nefinančne družbe tržni proizvajalci, katerih osnovna dejavnost je proizvodnja tržnega blaga in nefinančnih storitev
S.12	Finančne družbe
S.121	Centralna banka Banka Slovenije
S.122+S.123 S.122	Druge denarne finančne institucije Družbe, ki sprejemajo vloge, razen centralne banke Poslovne banke Hranilnice
S.123	Skladi denarnega trga (MMF)
S.124	Investicijski skladi razen MMF Vzajemni skladi Investicijske družbe (ID) Družbe za upravljanje
S.125	Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov Družbe, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in opravljajo posle listinjenja (FVC) Posredniki z vrednostnimi papirji in izvedenimi finančnimi instrumenti Finančne družbe, ki se ukvarjajo s posojanjem Specializirane finančne družbe
S.126	Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti Borzno posredniške hiše Menjalnice Družbe, ki zagotavljajo infrastrukturo za finančne trge (npr. KDD - Klirinško depotna družba) Borze (Ljubljanska borza vrednostnih papirjev)
S.127	Lastne finančne institucije in posojilodajalci Enote kot pravne osebe (npr. skladi, posestva, računi agencij ali družbe s poštnim nabiralnikom) Holdingi Enote za posebne namene Enote, ki nudijo finančne storitve izključno z lastnimi sredstvi ali sponzorskimi sredstvi Državni skladi za posebne namene

S.128	Zavarovalne družbe Zavarovalnice Pozavarovalnice
S.129	Pokojninski skladi Vzajemni pokojninski skladi Pokojninske družbe
S.13	Država
S.1311	Centralna država Neposredni uporabniki državnega proračuna (nevladni, vladni in pravosodni proračunski uporabniki) Posredni proračunski uporabniki (javni zavodi in agencije) na ravni države Javni skladi na ravni države Slovenska odškodninska družba (SOD) Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB)
S.1313	Lokalna država Občine Krajevne skupnosti Javni skladi na ravni občin Posredni proračunski uporabniki na lokalni ravni
S.1314	Skladi socialne varnosti Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZZZS) Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) Kapitalska družba invalidskega in pokojninskega zavarovanja (KAD)
S.14	Gospodinjstva prebivalstvo RS in samostojni podjetniki
S.15	Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva društva, politične stranke, sindikati, klubi, zveze, cerkvene skupnosti in humanitarne organizacije
S.2	Tujina nerezidenčne enote
S.21	Evropska unija (EU) države članice EU, razdeljene na članice evroobmočja in ostale članice EU, ter institucije EU
S.2111	Članice evroobmočja
S.2112	Ostale članice EU izven evroobmočja ter institucije EU
S.22	Države nečlanice in mednarodne organizacije, ki niso rezidenčne v EU

Obveznik poročanja poišče ustrezen sektor/podsektor (sektor nasprotne stranke), do katerega ima terjatev oziroma obveznost s pomočjo posebnega šifrant sektorjev na spletni strani AJ PES (šifrant SKIS v tekstualni obliki). Priporoča se redno spremljanje šifrant, saj se sektorska pripadnost posamezne enote lahko spremeni.

Sektorska klasifikacija v okviru sektorja S.21 (EU) za podsektorja S.2111 in S.2112 je določena za potrebe statistike finančnih računov.

Obveznik poročanja porazdeli stanja finančnih sredstev/obveznosti oziroma transakcije v finančnih sredstvih/obveznostih v določenem finančnem instrumentu po nasprotnem sektorju, ki predstavlja podsektor/sektor enote, do katere ima obveznik poročanja terjatev oziroma obveznost:

- po podsektorju porazdeli v primerih, da je enota, do katerega ima obveznik poročanja terjatev oziroma obveznost, vključena ali v sektor finančnih družb S.12 (porazdeli ali v S.121 ali v ... ali v S.129) ali v sektor države S.13 (porazdeli ali v S.1311 ali v S.1313 ali v S.1314) ali v sektor tujine S.2 (porazdeli ali v S.2111 ali v S.2112 ali v S.22);
- po sektorju porazdeli v primerih, ko je enota, do katere ima obveznik poročanja terjatev oziroma obveznost, vključena ali v sektor S.11 ali v S.14 ali v S.15.

Kadar gre za finančne instrumente, s katerimi se trguje, se vpiše tako za stanje kot za transakcijo:

- terjatev v instrumentu do sektorja/podsektorja izdajatelja instrumenta (npr. če je sektor države izdajatelj vrednostnega papirja, se vedno izkaže terjatev do sektorja države in ne terjatev do sektorja enote, od katere je trenutni imetnik vrednostni papir kupil);
- obveznost v instrumentu do sektorja/podsektorja trenutnega imetnika instrumenta (npr. ne obveznost do prvega kupca vrednostnega papirja).

Pri izkazovanju terjatev oziroma obveznosti po nasprotnih sektorjih naj obveznik poročanja upošteva možne sektorje, ki imajo terjatev oziroma obveznost iz posameznega instrumenta v skladu z Navodilom za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov.

V kolikor ni na voljo neposredne informacije o nasprotnem sektorju (na primer: matična številka), se določi sektor na osnovi ocene. Pri določanju nasprotnega sektorja je potrebno na podlagi osnovnega dokumenta (npr. pogodba, faktura, ipd.) in poznavanja vsebine (ozadja) nastale terjatve oziroma obveznosti ugotoviti ustrezen nasprotni sektor, pri čemer predstavlja pomoč šifrant sektorjev, ki je na voljo na spletni strani AJPES.

2. Navodilo za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov

(zadnje ažuriranje dne 26.02.2014)

Izpolnjujejo se podatki po posameznih podkategorijah finančnih instrumentov (npr. kratkoročna posojila - F.41, delnice, ki kotirajo na borzi - F.511). V programu za poročanje je na glavnih kategorijah finančnih instrumentov vgrajen seštevek podkategorij (npr. F.51 je seštevek F.511, F.512 in F.519).

Spodaj navedene opredelitve posameznih finančnih instrumentov predstavljajo splošno metodološko podlago za vse sektorje gospodarstva oziroma za vse institucionalne enote gospodarstva.

Finančni instrumenti so lahko v obliki finančnih sredstev ali obveznosti. Podane opredelitve finančnih instrumentov veljajo tako za finančna sredstva kot obveznosti.

Posamezen finančni instrument, ki ga ima posamezna enota kot finančno sredstvo, ima protipostavko v obveznostih druge enote in obratno. Edino finančno sredstvo, ki nima protipostavke v obveznostih, so zlate palice, vključene v instrument Denarno zlato (F.11).

Finančni instrumenti so sestavljeni iz naziva in oznake finančnega instrumenta.

Oznaka finančnega instrumenta	Naziv finančnega instrumenta
F.1	Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ)
F.11	Denarno zlato
F.12	Posebne pravice črpanja (PPČ)
F.2	Gotovina in vloge
F.21	Gotovina
F.22	Prenosljive vloge
F.29	Druge vloge
F.3	Dolžniški vrednostni papirji
F.31	Kratkoročni
F.32	Dolgoročni
F.4	Posojila
F.41	Kratkoročna
F.42	Dolgoročna
F.5	Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov
F.51	Lastniški kapital
F.511	Delnice, ki kotirajo na borzi
F.512	Delnice, ki ne kotirajo na borzi
F.519	Drug lastniški kapital
F.52	Delnice ali enote investicijskih skladov
F.6	Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme
F.61	Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja
F.62	Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente
F.63+F.64+F.65	Pokojninske pravice, Terjatve pokojninskih skladov do upravljavcev pokojninskih skladov in Pravice do nepokojninskih prejemkov
F.66	Rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev
F.7	Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene
F.8	Druge terjatve in obveznosti
F.81	Komercialni krediti in predujmi
F.89	Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov

Instrument **Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)** sestavlja:

- *denarno zlato (F.11)*, ki je zlato, do katerega so denarne oblasti opravičene in ki se hrani kot rezervna sredstva. Vključuje zlate palice in nedodeljene račune za zlato pri nerezidentih, ki zagotavljajo pravni naslov za terjatev dobave zlata. Denarne oblasti zajemajo centralno banko in institucije centralne države, ki izvajajo dejavnosti, običajno značilne za centralno banko. Zlate palice so edino finančno sredstvo, za katerega ni nobene nasprotne obveznosti;
- *posebne pravice črpanja (F.12)*, ki so mednarodna rezervna sredstva in jih je oblikoval Mednarodni denarni sklad (MDS) ter dodelil svojim članicam za povečanje obstoječih rezervnih sredstev. PPČ so izključno v lasti centralnih bank in nekaterih mednarodnih agencij.

Instrument **Gotovina in vloge (F.2)** sestavljajo tri podkategorije finančnih instrumentov:

- *gotovina (F.21)* predstavlja bankovce in kovance v obtoku, ki jih izdajajo ali odobrijo denarne oblasti, in obsega bankovce in kovance, ki so jih rezidenčne denarne oblasti dale v obtok kot nacionalno valuto in so v lasti rezidentov in nerezidentov, ter bankovce in kovance, ki so jih nerezidenčne denarne oblasti dale v obtok kot tuje valute in so v lasti rezidentov. F.21 imajo lahko kot finančno sredstvo vsi rezidenčni sektorji in tujina;
- *prenosljive vloge (F.22)* predstavljajo vloge na vpogled v domači ali tujih valutah. Prenosljive vloge je mogoče na zahtevo zamenjati za gotovino po nominalni vrednosti in se jih lahko neposredno uporabi za izvajanje plačil s čekom, menicami, žiro nalogom, neposredno bremenitvijo/kreditiranjem ali z drugim instrumentom za neposredno plačevanje, in sicer brez dodatnih stroškov ali omejitev. Prenosljive vloge so predvsem obveznosti rezidenčnih institucij, ki sprejemajo vloge, ter v nekaterih primerih obveznosti centralne države in nerezidenčnih institucionalnih enot. Prenosljive vloge vključujejo:
 - medbančne postavke med denarnimi finančnimi institucijami;
 - vloge, ki jih institucije, ki sprejemajo vloge, hranijo v centralni banki in ki presegajo znesek rezerv, ki jih morajo hraniti;
 - vloge, ki jih druge denarne finančne institucije prevzamejo od centralne banke v obliki nedodeljenih računov za zlato, ki ni denarno zlato, ter ustrezne vloge v obliki računov za plemenite kovine;
 - vloge v tujih valutah v okviru poslov zamenjave;
 - rezervne postavke pri MDS, ki tvorijo rezervno tranšo, ter druge terjatve do MDS, ki so takoj na voljo državi članici.

Pri računih za prenosljivo vlogo so možne prekoračitve pozitivnega stanja. Če se račun prekorači, je odtegnitev do vrednosti nič odtegnitev vloge, medtem ko je znesek prekoračitve odobritev posojila.

Prenosljive vloge imajo lahko kot finančno sredstvo vsi rezidenčni sektorji in tujina.

- *druge vloge (F.29)* predstavljajo vloge v domači ali tujih valutah in niso prenosljive, kar pomeni, da jih ni mogoče uporabiti za izvajanje plačil, razen pri dospelosti ali po dogovorjenem obdobju najave, in jih ni mogoče zamenjati za gotovino ali prenosljive vloge brez večjih omejitev ali dodatnih stroškov. Druge vloge obsegajo:
 - vezane vloge;
 - hranilne vloge, hranilne knjižice, netržna potrdila o hranilnih vlogah ali netržna potrdila o vlogah (CD - certificates of deposit);
 - vloge v okviru varčevalnih shem ali pogodb;

- dokaze o vlogah, izdanih s strani hranilnih in posojilnih združenj, stanovanjske zadruga, kreditnih zadrug in podobno;
- vračljiva dodatna plačila, povezana z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki predstavljajo obveznost denarnih finančnih institucij;
- kratkoročne dogovore o ponovnem odkupu (repoje), ki so obveznost denarnih finančnih institucij;
- obveznosti do MDS, ki so sestavni del mednarodnih rezerv in niso v obliki posojil.

Druge vloge ne vključujejo tržnih potrdil o vlogah in tržnih potrdil o hranilnih vlogah. Ta so razvrščena med dolžniške vrednostne papirje.

Druge vloge imajo lahko kot finančno sredstvo vsi rezidenčni sektorji in tujina.

Prenosljive in druge vloge so standardizirane netržne pogodbe s širšo javnostjo, ki jih ponujajo institucije, ki sprejemajo vloge, in v nekaterih primerih centralna država. Vloge, ki jih imajo posamezni subjekti pri drugih subjektih, ne štejejo kot vloge, temveč kot posojila.

Praviloma se natečene obresti vključijo v instrument, na katerega se natečejo (v F.22 ali v F.29). V primeru, da obresti ni mogoče vključiti v instrument, se izkažejo v instrumentu Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Instrument **Dolžniški vrednostni papirji (F.3)** predstavlja tržne finančne instrumente, ki se uporabljajo kot dokaz o dolgu. Dolžniški vrednostni papirji imajo naslednje značilnosti:

- datum izdaje dolžniškega vrednostnega papirja;
- ceno ob izdaji;
- datum odkupa ali datum dospelosti;
- odkupno ceno ali nominalno vrednost;
- izvorno dospelost;
- preostalo dospelost;
- kupon, ki ga izdajatelj plača imetnikom dolžniških vrednostnih papirjev;
- datume plačila kuponov imetnikom vrednostnih papirjev s strani izdajatelja;
- ceno ob izdaji, odkupna cena in kuponi so lahko izraženi v domači valuti ali tujih valutah;
- bonitetno oceno.

Dolžniški vrednostni papirji vključujejo finančna sredstva in obveznosti, ki jih je mogoče opisati glede na različne klasifikacije, tj. po dospelosti, sektorjih in podsektorjih imetnikov in izdajateljev, valuti ter vrsti obrestne mere.

Dolžniške vrednostne papirje sestavljata dve podkategoriji finančnih instrumentov:

- *kratkoročni dolžniški vrednostni papirji (F.31)* so vrednostni papirji z originalno ročnostjo do vključno enega leta ali manj;
- *dolgoročni dolžniški vrednostni papirji (F.32)* so vrednostni papirji, katerih originalna ročnost je daljša od enega leta.

Praviloma se natečene obresti vključijo v instrument, na katerega se natečejo (v F.31 ali v F.32). V primeru, da obresti ni mogoče vključiti v instrument, se izkažejo v instrumentu Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Dolžniške vrednostne papirje imajo lahko kot finančno sredstvo vsi sektorji, kot obveznost pa praviloma nefinančne družbe, finančne družbe, sektor države in tujina.

Instrument **Posojila (F.4)** nastane, ko upnik posodi sredstva dolžniku. Glavne značilnosti posojil so naslednje:

- pogoje, ki urejajo posojilo, določi finančna družba, ki odobri posojilo; ali pa se o njih dogovorita posojilodajalec in posojilojemalec neposredno ali prek posrednika;
- pobudo za posojilo običajno da posojilojemalec;
- posojilo je brezpogojen dolg do upnika, ki mora biti odplačan ob dospelosti in prinaša obresti.

Posojila so razdeljena na dve podkategoriji:

- *kratkoročna posojila (F.41)* so posojila z originalno ročnostjo do vključno enega leta ali manj;
- *dolgoročna posojila (F.42)* so posojila, katerih originalna ročnost je daljša od enega leta.

Kratkoročna posojila, odobrena institucijam, ki sprejemajo vloge, so razvrščena kot prenosljive vloge ali druge vloge, medtem ko so kratkoročna posojila, ki jih sprejemajo institucionalne enote, ki niso institucije, ki sprejemajo vloge, razvrščena kot kratkoročna posojila.

Kot posojila se obravnavajo vloge, ki jih imajo posamezni subjekti pri drugih subjektih, ki niso denarne finančne institucije. Kot vloge so mišljene le bančne vloge oziroma depoziti različnih subjektov pri bankah (drugih denarnih finančnih institucijah).

Plasiranje sredstev med institucijami, ki sprejemajo vloge, so vedno prikazane kot vloge.

Posojila so lahko finančna sredstva ali obveznosti vseh rezidenčnih sektorjev in tujine.

Razlika med transakcijami s posojili in transakcijami z vlogami je v tem, da dolžnik v primeru posojila zagotavlja standardizirano netržno pogodbo, v primeru vloge pa ne.

Razlika med transakcijami s posojili in transakcijami z dolžniškimi vrednostnimi papirji je v tem, da so posojila netržni finančni instrumenti, medtem ko so dolžniški vrednostni papirji tržni finančni instrumenti.

Posojila vključujejo naslednje:

- prekoračitev na računu prenosljivih vlog;
- prekoračitev na drugih tekočih računih;
- finančne terjatve zaposlenih na osnovi udeležbe v dobičkih družbe;
- vračljiva dodatna plačila, povezana z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki so obveznost institucionalnih enot, razen denarnih finančnih institucij;
- posojila, ki so protipostavke bančnih akceptov;
- hipotekarna posojila;
- potrošniške kredite;
- revolving kredite;

- obročna posojila;
- posojila za financiranje trgovinskih kreditov (ne pa samih komercialnih kreditov in predujmov);
- dogovore o ponovnem odkupu;
- finančni najem;
- posojila, dana kot jamstva za izpolnitev nekaterih obveznosti;
- jamstva za vlogo kot finančne terjatve pozavarovalnih družb cedentom;
- finančne terjatve do MDS v obliki posojil v okviru računa splošnih virov;
- obveznost do MDS v obliki kredita MDS ali posojil v okviru programa pomoči za zmanjševanje revščine in spodbujanje gospodarske rasti.

Praviloma se natečene obresti vključijo v instrument, na katerega se natečejo (v F.41 ali v F.42), kadar to ni izvedljivo, se obresti izkažejo v instrumentu Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Instrument **Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov (F.5)** so preostale terjatve do sredstev institucionalnih enot, ki so izdale delnice ali enote, in je sestavljena iz dveh podkategorij finančnih instrumentov:

- *lastniški kapital (F.51)* je finančno sredstvo, ki je terjatev za preostalo vrednost družbe po odplačilu vseh ostalih terjatev, in je dalje razdeljen na:
 - *delnice, ki kotirajo na borzi (F.511)*, in gre za lastniške vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi;
 - *delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512)*, in predstavljajo lastniške vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi;
 - *drug lastniški kapital (F.519)*, ki zajema vse oblike lastniškega kapitala, razen tistih, ki so razvrščene v podkategoriji delnice, ki kotirajo na borzi, in delnice, ki ne kotirajo na borzi. Drug lastniški kapital je praviloma obveznost družb, ki niso delniške družbe (npr. d.o.o., d.n.o.), vključuje pa tudi naložbe države v kapital mednarodnih in nadnacionalnih organizacij, razen v MDS, tudi če so pravno ustanovljene kot delniške družbe.
- *delnice ali enote investicijskih skladov (F.52)* so delnice investicijskega sklada, če ima sklad korporacijsko strukturo. V primeru sklada se imenujejo enote. Deli se na:
 - *delnice ali enote skladov denarnega trga (F.521)*;
 - *delnice ali enote investicijskih skladov, razen skladov denarnega trga (F.522)*.

Lastniški kapital imajo lahko kot finančno sredstvo vsi sektorji, kot obveznost pa praviloma nefinančne družbe, finančne družbe, enote države in tujina.

Delnice ali enote investicijskih skladov imajo lahko kot finančno sredstvo vsi sektorji, obveznosti iz tega naslova pa imajo lahko skladi denarnega trga, investicijski skladi in pokojninski skladi.

Instrument **Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)** obsega naslednje podkategorije:

- *tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja (F.61)*, kjer gre za finančne terjatve zavarovancev z neživljenjskim zavarovanjem do zavarovalnih družb za neživljenjsko zavarovanje v zvezi s prenosnimi premijami in nastalimi škodnimi zahtevki. Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja so lahko finančna sredstva vseh sektorjev kot zavarovancev (prenosne premije) ali upravičencev (škodne rezervacije) in so praviloma obveznost zavarovalnih družb;

- *pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente (F.62)*, ki sestavljajo finančne terjatve zavarovancev z življenjskim zavarovanjem in upravičencev do rent do družb za življenjsko zavarovanje. Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente so lahko finančna sredstva gospodinjstev kot zavarovancev in obveznost zavarovalnih družb;
- *pokojninske pravice (F.63)*, ki zajemajo finančne terjatve sedanjih zaposlenih in nekdanjih zaposlenih do njihovih delodajalcev, zavarovatelja in sheme, ki jo oblikuje delodajalec za izplačilo pokojnin v okviru dogovora o nadomestilu med delodajalcem in zaposlenim. Pokojninske pravice so lahko finančna sredstva gospodinjstev kot zavarovancev in obveznost pokojninskih skladov;
- *terjatve pokojninskih skladov do upravljavcev pokojninskih skladov (F.64)*;
- *pravice do nepokojninskih prejemkov (F.65)*;
- *rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev (F.66)*, ki so finančne terjatve imetnikov standardiziranih jamstev do institucionalnih enot, ki jim te zagotavljajo.

Obvezniki poročanja, ki oblikujejo zavarovalno tehnične rezervacije, poročajo za instrument F.6 čiste tehnične rezervacije kot obveznost obveznika poročanja in jih porazdelijo na obveznosti do posameznih sektorjev/podsektorjev, kot zavarovancev ali upravičencev (npr. obveznosti do gospodinjstev, nefinančnih družb, ipd.).

Instrument **Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene (F.7)** obsegajo:

- *izvedene finančne instrumente (F.71)*, ki so finančni instrumenti, povezani s posebnim finančnim instrumentom, kazalnikom ali blagom, prek katerih se lahko na finančnih trgih trguje s posebnimi finančnimi tveganji v lastnem imenu. Izvedeni finančni instrumenti izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - povezani so s finančnim ali nefinančnim sredstvom, skupino sredstev ali indeksom;
 - so tržni ali se lahko izravnajo na trgu;
 - glavnice ni treba odplačati.

V izvedene finančne instrumente se vključuje:

- opcije;
 - nakupne bone, ki so posebna oblika opcij;
 - terminske posle;
 - standardizirane terminske posle;
 - navadne terminske posle;
 - zamenjave;
 - kreditne izvedene finančne instrumente;
 - posle kreditne zamenjave.
- *delniške opcije za zaposlene (F.72)*, kjer gre za dogovore, sklenjene na določen datum, v skladu s katerimi imajo zaposleni pravico kupiti določeno število delnic iz zaloge delodajalca po navedeni ceni na določen datum ali v danem časovnem obdobju takoj po datumu odmere.

Izvedeni finančni instrumenti so lahko finančna sredstva vseh rezidenčnih sektorjev in tujine ter obveznost nefinančnih družb, finančnih družb, sektorja države in tujine.

Instrument **Druge terjatve in obveznosti (F.8)** so finančna sredstva in obveznosti, ki nastanejo kot protipostavke transakcijam, kadar obstaja časovna razlika med temi transakcijami in ustreznimi plačili in je razdeljena na dve podkategoriji finančnih instrumentov:

- *komercialni krediti in predujmi (F.81)*, ki predstavljajo finančne terjatve, ki izhajajo iz dobaviteljevega neposrednega kreditiranja blaga in storitev, ter predujmi za delo, ki se izvaja ali se bo začelo izvajati v obliki predplačila strank za blago in storitve, ki še niso bili zagotovljeni. Komercialni krediti in predujmi so lahko finančna sredstva ali obveznost vseh rezidenčnih sektorjev in tujine. Komercialni krediti in predujmi vključujejo:
 - finančne terjatve, povezane z zagotavljanjem blaga ali storitev, ki še niso bile plačane;
 - komercialne kredite, ki jih prevzemajo družbe za faktoring, razen če se obravnavajo kot posojilo;
 - najemnine za zgradbe, obračunane v določenem obdobju;
 - zaostala plačila blaga in storitev, ki niso v obliki posojil.

V komercialne kredite in predujme niso vključena posojila za financiranje komercialnih kreditov, ta so razvrščena v kategorijo posojila.

- *druge terjatve in obveznosti (F.89)*, razen komercialnih kreditov in predujmov, ki vključujejo finančne terjatve, ki nastanejo zaradi časovne razlike med obračunanimi transakcijami in plačili, na primer v zvezi s plačami, davki in prispevki za socialno varnost, dividendami, najemninami ter nakupom in prodajo vrednostnih papirjev. Druge terjatve in obveznosti so lahko finančna sredstva ali obveznost vseh rezidenčnih sektorjev in tujine. Praviloma se natečene obresti vključijo v instrument, na katerega se natečejo, kadar pa to ni možno, se vključijo v instrumentu Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

3. Navedbe kontov kot usmeritve za poročanje po finančnih instrumentih

(zadnje ažuriranje dne 26.02.2014)

Za posamezen instrument, razen instrumenta F.1, so podani, kot usmeritve za poročanje, konti za:

- institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni okvir in Priporočeni enotni kontni načrt za gospodarske družbe - **konti A. enot**;
- institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni načrt za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava - **konti B. enot**;
- institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni okvir za zavarovalnice - **konti C. enot** - podani so le konti za finančni instrument F.6 (Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme) zaradi specifičnosti omenjenega instrumenta (podatke o tem instrumentu poročajo le zavarovalne družbe in pokojninski skladi);
- institucionalne enote, ki ne uporabljajo navedenih kontnih okvirjev oziroma načrtov, poročajo v skladu z značilnostmi posameznega finančnega instrumenta in glede na opis vsebine kontov za A., B. in C. enote.

Podani konti so le usmeritve pri poročanju, zato se naj pri poročanju upoštevajo predvsem značilnosti in vsebina posameznega finančnega instrumenta (glej Navodilo za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov). Na navedenih kontih lahko poročevalci v povezavi z vsebino finančnega instrumenta najdejo ustrezne postavke (ni nujno, da se vključi celoten konto).

V usmeritve za poročanje niso vključeni vsi konti enot, in sicer niso vključeni konti, ki ne ustrezajo značilnostim in vsebini posameznih finančnih instrumentov in so vključeni v nefinančne postavke (npr. osnovna sredstva, zaloge - izjema so predujmi iz naslova teh postavk), ki se ne poročajo za namene statistike finančnih računov.

Usmeritve za poročanje z navedbami kontov po finančnih instrumentih so naslednje:

Konti A. enot - usmeritve za institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni okvir in Priporočeni enotni kontni načrt za gospodarske družbe

Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)

Terjatve: /

Obveznosti: /

Gotovina in vloge (F.2)

Gotovina (F.21)

Terjatve:

100 - Denarna sredstva v blagajni, razen deviznih sredstev

101 - Devizna sredstva v blagajni

Obveznosti: /

Prenosljive vloge (F.22)

Terjatve:

102 - Izdani čeki (odbitna postavka)

103 - Prejeti čeki

104 - Netvegani takoj udenarljivi dolžniški vrednostni papirji

109 - Denar na poti

110 - Denarna sredstva na računih, razen deviznih

112 - Devizna sredstva na računih

Obveznosti: /

Druge vloge (F.29)

Terjatve:

078 - Dani dolgoročni depoziti

111 - Kratkoročni depoziti oziroma depoziti na odpoklic, razen deviznih

113 - Kratkoročni devizni depoziti oziroma devizni depoziti na odpoklic

114 - Denarna sredstva na posebnih računih oziroma za posebne namene

183 - Kratkoročni depoziti v bankah in drugih finančnih organizacijah

Obveznosti: /

*F.22/F.29

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti iz naslova F.22 ali F.29:

Terjatve: 150 - Kratkoročne terjatve za obresti (del)

Obveznosti: /

Dolžniški vrednostni papirji (F.3)

Navedene konte je potrebno upoštevati po načelu originalne ročnosti (zapadlosti) in ne po načelu preostale ročnosti ter ne po njihovem namenu (če so npr. kupljeni za prodajo).

Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji (F.31)

Terjatve:

176 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti (del, ki se nanaša na kratkoročne dolžniške vrednostne papirje)

177 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida (del, ki se nanaša na kratkoročne dolžniške vrednostne papirje)

178 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala oziroma lastnega vira sredstev (del, ki se nanaša na kratkoročne dolžniške vrednostne papirje)

184 - Dana kratkoročna posojila z odkupom obveznic

185 - Prejete menice

186 - Dana kratkoročna posojila z odkupom drugih dolžniških vrednostnih papirjev

Obveznosti:

274 - Kratkoročne finančne obveznosti v zvezi z obveznicami

279 - Druge kratkoročne finančne obveznosti

281 - Kratkoročne menične obveznosti

Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji (F.32)

Terjatve:

073 - Dolgoročna posojila, dana z odkupom obveznic od družb v skupini

074 - Dolgoročna posojila, dana z odkupom obveznic od pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb

075 - Dolgoročna posojila, dana z odkupom obveznic od drugih

086 - Druge dolgoročne poslovne terjatve (del konta, ki se nanaša na dolgoročne terjatve iz dolgoročno prejetih vrednostnih papirjev)

Obveznosti:

974 - Dolgoročne finančne obveznosti v zvezi z obveznicami in menicami

985 - Dolgoročne menične obveznosti

*F.31/F.32

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti natečene na F.31 ali F.32:

Terjatve: 150 - Kratkoročne terjatve za obresti (del)

Obveznosti: 280 - Kratkoročne obveznosti za obresti (del)

Posojila (F.4)

Kratkoročna posojila (F.41)

Terjatve:

124 - Kratkoročni potrošniški krediti, dani kupcem v državi

180 - Kratkoročna posojila, dana na podlagi posojilnih pogodb družbam v skupini

181 - Kratkoročna posojila, dana na podlagi posojilnih pogodb pridruženim družbam in skupaj obvladovanim družbam

182 - Kratkoročna posojila, dana drugim, vključno s kratkoročnimi terjatvami iz finančnega najema

Obveznosti:

270 - Kratkoročna posojila, dobljena pri družbah v skupini

271 - Kratkoročna posojila, dobljena pri pridruženih družbah in skupaj obvladovanih družbah

272 - Kratkoročna posojila, dobljena pri bankah in družbah v državi

273 - Kratkoročna posojila, dobljena pri bankah in družbah v tujini

275 - Kratkoročne obveznosti iz finančnega najema

276 - Kratkoročne finančne obveznosti do fizičnih oseb

Dolgoročna posojila (F.42)

Terjatve:

070 - Dolgoročna posojila, dana na podlagi posojilnih pogodb družbam v skupini, vključno z dolgoročnimi terjatvami iz finančnega najema

071 - Dolgoročna posojila, dana na podlagi posojilnih pogodb pridruženim družbam in skupaj obvladovanim družbam, vključno z dolgoročnimi terjatvami iz finančnega najema

072 - Dolgoročna posojila, dana drugim, vključno z dolgoročnimi terjatvami iz finančnega najema

077 - Druga dolgoročna vložena sredstva

082 - Dani dolgoročni potrošniški krediti

Obveznosti:

970 - Dolgoročna posojila, dobljena pri družbah v skupini

971 - Dolgoročna posojila, dobljena pri pridruženih družbah

972 - Dolgoročna posojila, dobljena pri bankah in družbah v državi

973 - Dolgoročna posojila, dobljena pri bankah in družbah v tujini

975 - Dolgoročni dolgovi iz finančnega najema

976 - Dolgoročne finančne obveznosti do fizičnih oseb

979 - Druge dolgoročne finančne obveznosti

980 - Dolgoročni krediti, dobljeni na podlagi kreditnih pogodb od družb v skupini

981 - Dolgoročni krediti, dobljeni na podlagi kreditnih pogodb od pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb

*F.41/F.42

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti na F.41 ali F.42:

Terjatve: 150 - Kratkoročne terjatve za obresti (del)

Obveznosti: 280 - Kratkoročne obveznosti za obresti (del)

Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov (F.5)

Lastniški kapital (F.51)

Delnice, ki kotirajo na borzi (F.511)

Delnice, ki kotirajo na borzi se tako na strani terjatev kot na strani obveznosti vrednotijo po reprezentativni srednji tržni ceni (število delnic pomnoženo s tečajem delnice na dan preseka).

Če nikakor ni mogoče pridobiti podatka o tržni ceni, veljajo usmeritve navedene pod Delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512), vendar je potrebno upoštevati le tisti del, ki se nanaša na delnice, ki kotirajo na borzi.

Delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512)

Terjatve:

060 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

061 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

062 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

063 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

064 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

065 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

066 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

067 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

068 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala oziroma lastnega vira sredstev

076 - Dolgoročne terjatve za nevplačani vpoklicani kapital

170 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

171 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

172 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

173 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

174 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

175 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

176 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

177 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

178 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

187 - Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital

Potrebno je upoštevati le tisti del, ki se nanaša na delnice, ki ne kotirajo na borzi (in niso delnice ali enote investicijskih skladov).

Obveznosti:

90 - Vpoklicani in začetni kapital ter ustanovitvene vloge

91 - Kapitalske rezerve in prenosi sredstev

92 - Rezerve iz dobička oziroma razporejeni čisti presežek prihodkov

93 - Čisti dobiček ali čista izguba oziroma nerazporejeni čisti presežek prihodkov ali čisti presežek odhodkov

95 - Presežek iz prevrednotenja

Drug lastniški kapital (F.519)

Terjatve:

060 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

061 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

062 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

063 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

064 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

065 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

066 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

067 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

068 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala oziroma lastnega vira sredstev

076 - Dolgoročne terjatve za nevplačani vpoklicani kapital

170 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

171 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

172 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

173 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

174 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

175 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

176 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

177 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

178 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

187 - Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital

Potrebno je upoštevati le tisti del, ki se nanaša na druge lastniške deleže.

Obveznosti:

90 - Vpoklicani kapital ter ustanovitvene vloge

91 - Kapitalske rezerve in prenosi sredstev

92 - Rezerve iz dobička oziroma razporejeni čisti presežek prihodkov

93 - Čisti dobiček ali čista izguba oziroma nerazporejeni čisti presežek prihodkov ali čisti presežek odhodkov

95 - Presežek iz prevrednotenja

Delnice ali enote investicijskih skladov (F.52)

Terjatve:

060 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

061 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

062 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

063 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

064 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

065 - Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

066 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

067 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

068 - Druge dolgoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala oziroma lastnega vira sredstev

076 - Dolgoročne terjatve za nevplačani vpoklicani kapital

170 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

171 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

172 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

173 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

174 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

175 - Kratkoročne finančne naložbe v delnice in deleže pridruženih družb in skupaj obvladovanih družb, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

176 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti

177 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek poslovnega izida

178 - Druge kratkoročne finančne naložbe, razporejene in izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala

187 - Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital

Potrebno je upoštevati le tisti del, ki se nanaša na delnice ali enote investicijskih skladov.

Obveznosti:

90 - Vpoklicani kapital ter ustanovitvene vloge

91 - Kapitalske rezerve in prenosi sredstev

92 - Rezerve iz dobička oziroma razporejeni čisti presežek prihodkov

93 - Čisti dobiček ali čista izguba oziroma nerazporejeni čisti presežek prihodkov ali čisti presežek odhodkov

95 - Presežek iz prevrednotenja

Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)

Podatke o tem instrumentu poročajo le enote, ki imajo obveznost iz naslova shem zavarovanja ter pokojninskih in standardiziranih jamstvenih shem (zavarovalne družbe in pokojninske družbe).

Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene (F.7)

Ni podanih kontov kot usmeritev za poročanje. Obvezniki poročanja naj pri poročanju upoštevajo značilnosti in vsebino tega instrumenta (glej Navodilo za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov).

Druge terjatve in obveznosti (F.8)

Komercialni krediti in predujmi (F.81)

Terjatve:

- 080 - Dolgoročni blagovni krediti, dani v državi
- 081 - Dolgoročni blagovni krediti, dani v tujini
- 083 - Dani dolgoročni predujmi
- 084 - Dane dolgoročne varščine
- 120 - Kratkoročne terjatve do kupcev v državi
- 121 - Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini
- 122 - Kratkoročni blagovni krediti, dani kupcem v državi
- 123 - Kratkoročni blagovni krediti, dani kupcem v tujini
- 130 - Kratkoročni predujmi, dani za opredmetena osnovna sredstva
- 131 - Kratkoročni predujmi, dani za neopredmetena sredstva
- 132 - Kratkoročni predujmi, dani za zaloge materiala in blaga ter še ne opravljene storitve
- 133 - Drugi kratkoročni dani predujmi in predplačila
- 134 - Dane kratkoročne varščine

Obveznosti:

- 220 - Kratkoročne obveznosti (dolgovi) do dobaviteljev v državi
- 221 - Kratkoročne obveznosti (dolgovi) do dobaviteljev v tujini
- 222 - Kratkoročni blagovni krediti, prejeti v državi
- 223 - Kratkoročni blagovni krediti, prejeti v tujini
- 23 - Prejeti kratkoročni predujmi in varščine
- 982 - Dolgoročni krediti, dobljeni od drugih domačih dobaviteljev
- 983 - Dolgoročni krediti, dobljeni od drugih tujih dobaviteljev
- 986 - Dolgoročni dobljeni predujmi in varščine

Druge terjatve in obveznosti (F.89)

Terjatve:

086 - Druge dolgoročne poslovne terjatve (del)

14 - Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun (brez 149)

15 - Kratkoročne terjatve, povezane s finančnimi prihodki (brez 150, kadar so obresti vključene že v instrument, na katerega natečejo, in 159)

16 - Druge kratkoročne terjatve (brez 169)

Obveznosti:

24 - Kratkoročne obveznosti iz poslovanja za tuj račun

25 - Kratkoročne obveznosti za plače

26 - Obveznosti do državnih in drugih institucij

277 - Kratkoročne obveznosti v zvezi z razdelitvijo poslovnega izida

278 - Obveznosti iz vplačila kapitala do vpisa v sodni register

28 - Druge kratkoročne obveznosti (brez 280, kadar so obresti vključene že v instrument, na katerega natečejo, in 281)

989 - Druge dolgoročne poslovne obveznosti

Konti B. enot - usmeritve za institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni načrt za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava

ob upoštevanju dodatnih navodil: Navodila za izpolnjevanje podatkov za Sektor države (S.13) vezana na posle upravljanja denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa (v nadaljevanju: sistem EZR), (pripravljeno v sodelovanju z MF)

Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)

Terjatve: /

Obveznosti: /

Gotovina in vloge (F.2)

Gotovina (F.21)

Terjatve:

100 - Denarna sredstva v blagajni

101 - Devizna sredstva v blagajni

Obveznosti: /

Prenosljive vloge (F.22)

Terjatve:

102 - Izdani čeki (odbitna postavka)

103 - Prejeti čeki

105 - Druge takoj unovčljive vrednostnice

109 - Denar na poti

110 - Denarna sredstva na računih

112 - Devizna sredstva na računih

Obveznosti: /

Druge vloge (F.29)

Terjatve:

074 - Dolgoročni dani depoziti

111 - Kratkoročni depoziti na odpoklic

113 - Kratkoročni devizni depoziti na odpoklic

114 - Denarna sredstva na posebnih računih za posebne namene

115 - Denarna sredstva na depozitnih računih

116 - Devizna sredstva na depozitnih računih

152 - Kratkoročno dani depoziti

153 - Kratkoročne terjatve iz naslova prostih denarnih sredstev - državna zakladnica

155 - Druge kratkoročne finančne naložbe

Obveznosti: /

*F.22/F.29

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti iz naslova F.22 ali F.29:

Terjatve: 160 - Kratkoročne terjatve iz naslova obresti (del)

Obveznosti: /

Dolžniški vrednostni papirji (F.3)

Navedene konte je potrebno upoštevati po načelu originalne ročnosti (zapadlosti) in ne po načelu preostale ročnosti ter ne po njihovem namenu (če so npr. kupljeni za prodajo).

Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji (F.31)

Terjatve:

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na kratkoročne vrednostne papirje, ki so jih izdali uporabniki enotnega kontnega načrta)

150 - Kratkoročne finančne naložbe v vrednostne papirje

175 - Ostale kratkoročne terjatve (del, ki se nanaša na kratkoročne vrednostne papirje)

Obveznosti:

233 - Kratkoročne obveznosti na podlagi izdanih menic in drugih plačilnih instrumentov

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na kratkoročne vrednostne papirje, katerih imetniki so uporabniki enotnega kontnega načrta)

252 - Obveznosti iz kratkoročno izdanih vrednostnih papirjev

Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji (F.32)

Terjatve:

072 - Dolgoročno dana posojila z odkupom domačih vrednostnih papirjev

073 - Dolgoročno dana posojila z odkupom tujih vrednostnih papirjev

Obveznosti:

962 - Dolgoročno izdane vrednostnice

*F.31/F.32

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti na F.31 ali F.32:

Terjatve:

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na obresti od posojil danih z odkupom vrednostnih papirjev, ki so jih izdali uporabniki enotnega kontnega načrta)

160 - Kratkoročne terjatve iz naslova obresti (del)

Obveznosti:

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na obresti od posojil prejetih s prodajo vrednostnih papirjev, ki so jih kupili uporabniki enotnega kontnega načrta)

Posojila (F.4)

Kratkoročna posojila (F.41)

Terjatve:

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na posojila dana uporabnikom enotnega kontnega načrta)

151 - Kratkoročno dana posojila

Obveznosti:

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na kratkoročna posojila, prejeta s strani uporabnikov enotnega kontnega načrta)

250 - Kratkoročni krediti, prejeti v državi

251 - Kratkoročni krediti, prejeti iz tujine

Dolgoročna posojila (F.42)

Terjatve:

070 - Dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb v državi

071 - Dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb v tujino

075 - Druga dolgoročno dana posojila

086 - Dolgoročne terjatve iz naslova finančnega najema

Obveznosti:

960 - Dolgoročni krediti, prejeti v državi

961 - Dolgoročni krediti, prejeti v tujini

963 - Dolgoročne finančne obveznosti iz naslova prevzema dolga

970 - Dolgoročne obveznosti iz financiranja

971 - Dolgoročne obveznosti iz poslovanja (del, ki se nanaša na dolgoročne obveznosti iz finančnega najema)

*F.41/F.42

Kadar natečene obresti niso razvidne iz konta instrumenta, na katerega natečejo, se upošteva del naslednjih kontov, ki predstavlja natečene obresti na F.41 ali F.42:

Terjatve:

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na obresti od posojil danih uporabnikom enotnega kontnega načrta)

160 - Kratkoročne terjatve iz naslova obresti (del)

Obveznosti:

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na obresti od posojil prejetih od uporabnikov enotnega kontnega načrta)

260 - Kratkoročne obveznosti iz financiranja (del)

Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov (F.5)

Lastniški kapital (F.51)

Delnice, ki kotirajo na borzi (F.511)

Delnice, ki kotirajo na borzi (F.511) se tako na strani terjatev kot na strani obveznosti vrednotijo po tržni ceni (število delnic pomnoženo s tečajem delnice na dan preseka).

Če nikakor ni mogoče pridobiti podatka o tržni ceni, veljajo usmeritve navedene pod delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512), vendar je potrebno upoštevati le tisti del, ki se nanaša na delnice, ki kotirajo na borzi.

Delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512)

Terjatve:

Delno naslednji konti - upoštevati je potrebno del navedenih kontov, ki se nanaša na delnice, ki ne kotirajo na borzi:

060 - Naložbe v delnice v državi

061 - Naložbe v delnice v tujini

Obveznosti: /

Drug lastniški kapital (F.519)

Terjatve:

062 - Druge dolgoročne kapitalske naložbe v državi

063 - Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini

Obveznosti: /

Delnice ali enote investicijskih skladov (F.52)

Terjatve:

Delno naslednji konti - upoštevati je potrebno del navedenih kontov, ki se nanašajo na delnice/enote skladov denarnega trga ali delnice/enote investicijskih skladov:

060 - Naložbe v delnice v državi

061 - Naložbe v delnice v tujini

150 - Kratkoročne finančne naložbe v vrednostne papirje (del, ki se nanaša na kratkoročne finančne naložbe v delnice/enote skladov denarnega trga ali delnice/enote investicijskih skladov)

Obveznosti: /

Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)

Podatke o tem instrumentu poročajo le enote, ki imajo obveznost iz naslova sheme zavarovanj ter pokojninskih in standardiziranih jamstvenih shem (zavarovalnice in pokojninske družbe).

Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene (F.7)

Ni podanih kontov kot usmeritev za poročanje. Obvezniki poročanja naj pri poročanju upoštevajo značilnosti in vsebino tega instrumenta (glej Navodilo za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov).

Druge terjatve in obveznosti (F.8)

Komercialni krediti in predujmi (F.81)

Terjatve:

006 - Terjatve za predujme iz naslova vlaganj v neopredmetena sredstva

022 - Terjatve za predujme za nepremičnine

046 - Terjatve za predujme za opremo in druga opredmetena osnovna sredstva

080 - Dolgoročna blagovna posojila dana v državi

081 - Dolgoročna blagovna posojila dana v tujini

120 - Kratkoročne terjatve do kupcev v državi

121 - Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini

130 - Kratkoročno dani predujmi

131 - Kratkoročno dane varščine

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na terjatve za prodane storitve in blago ter dane predujme in varščine drugim uporabnikom enotnega kontnega načrta)

Obveznosti:

200 - Kratkoročne obveznosti za prejete predujme

201 - Kratkoročne obveznosti za prejete varščine

220 - Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi

221 - Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini

223 - Kratkoročni blagovni krediti, prejeti v državi

224 - Kratkoročni blagovni krediti, prejeti v tujini

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na obveznosti za kupljene storitve in blago ter prejete predujme in varščine od drugih uporabnikov enotnega kontnega načrta)

Druge terjatve in obveznosti (F.89)

Terjatve:

084 - Dolgoročne terjatve za unovčena poroštva

085 - Druge dolgoročne terjatve iz poslovanja

14 - Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na druge kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta)

16 - Kratkoročne terjatve iz financiranja (natečene obresti, kadar niso vključene v instrument na katerega natečejo in drugo, brez 169)

17 - Druge kratkoročne terjatve (brez 179)

Obveznosti:

21 - Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

23 - Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja (brez 233)

24 - Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (del, ki se nanaša na druge kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta)

26 - Kratkoročne obveznosti iz financiranja (natečene obresti, kadar niso vključene v instrument, na katerega natečejo, in drugo)

971 - Dolgoročne obveznosti iz poslovanja (razen dolgoročnih obveznosti iz finančnega najema)

Konti C. enot - usmeritve za institucionalne enote, ki uporabljajo Kontni okvir za zavarovalne družbe (po predlogu Agencije za zavarovalni nadzor)

Podani so le konti za finančni instrument Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6) zaradi specifičnosti omenjenega instrumenta (podatke o tem instrumentu poročajo le zavarovalne družbe in pokojninske družbe).

Sheme zavarovanja ter pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)

Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja (F.61)

Terjatve: /

Obveznosti:

- 980 - Čiste prenosne premije
- 981 - Čiste rezervacije za bonuse, popuste in storno
- 982 - Čiste škodne rezervacije
- 983 - Izravnalne rezervacije za zavarovanje kreditnih tveganj
- 984 - Čiste rezervacije za zavarovanje odgovornosti za jedrsko škodo
- 985 - Čiste rezervacije za zavarovanje proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke
- 986 - Čiste rezervacije za zavarovanje nevarnosti potresa
- 987 - Čiste rezervacije za zavarovanje nevarnosti poplave
- 988 - Čiste ostale druge zavarovalne-tehnične rezervacije

Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente (F.62)

Terjatve: /

Obveznosti:

- 970 - Čiste matematične rezervacije življenjskih zavarovanj
- 971 - Čiste matematične rezervacije življenjskih zavarovanj, pri kateri zavarovanec prevzema naložbeno tveganje
- 972 - Čiste matematične rezervacije zdravstvenih zavarovanj

Pokojninske pravice, Terjatve pokojninskih skladov do upravljavcev pokojninskih skladov in Pravice do nepokojninskih prejemkov (F.63+F.64+F.65)

Terjatve: /

Obveznosti:

- 973 - Čiste matematične rezervacije v drugih vrstah zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije

Kadar imajo enote uvrščene v sektor zavarovalnih družb (zlasti se nanaša na pozavarovalnice) neto zavarovalno tehnične rezervacije do določenega sektorja (praviloma tujine) negativne, ne izkažejo negativnega neto zneska na strani obveznosti, temveč ga izkažejo na strani finančnih sredstev kot pozitivno vrednost (primer: pozavarovalnica izračuna negativno neto vrednost tehnične rezervacije

neživljenjskega zavarovanja za posamezen podsektor tujine, npr. S.2111 - v obrazcih za namene statistike finančnih računov prikaže to vrednost do sektorja S.2111, vendar na strani finančnih sredstev kot pozitivno vrednost).

4. Navodilo za vrednotenje stanj po finančnih instrumentih

(zadnje ažuriranje dne 26.02.2014)

Stanja finančnih sredstev in obveznosti se praviloma vrednotijo po tržnih cenah na dan, na katerega se bilanca stanja nanaša.

Postavke bilance stanja ni možno neposredno povezati z zahtevanimi postavkami iz finančnih instrumentov, temveč je potrebno upoštevati vsebino instrumentov v skladu z Navodilom za izpolnjevanje podatkov po finančnem instrumentu z razvrščanjem finančnih instrumentov. Vrednosti iz bilance stanja niso nujno vrednosti, ki se jih poroča za namene statistike finančnih računov, kar je razvidno iz Navodila za vrednotenje stanj po finančnih instrumentih. Pri poročanju podatkov za namene statistike finančnih računov ne velja načelo bilančnega ravnotežja, pri katerem mora biti aktiva enaka pasivi.

Posebnosti vrednotenja finančnih sredstev oziroma obveznosti po posameznih finančnih instrumentih so naslednje:

Denarno zlato in posebne pravice črpanja (PPČ) (F.1)

Denarno zlato (F.11)

Denarno zlato se vrednoti po cenah, ki veljajo na organiziranih trgih zlata.

Posebne pravice črpanja (PPČ) (F.12)

Vrednost PPČ-jev je dnevno določena s strani Mednarodnega denarnega sklada (MDS), tečajji v domačih valutah pa so na voljo na deviznih trgih.

Gotovina in vloge (F.2)

Gotovina (F.21)

Gotovina (bankovci in kovanci) se vrednoti po nominalni vrednosti.

Prenosljive vloge (F.22) in Druge vloge (F.29)

Vrednosti vlog, ki so prikazane v bilanci stanja, so nominalne.

Gotovina in vloge v tujih valutah se pretvorijo v domačo valuto po srednji vrednosti nakupnih in prodajnih promptnih deviznih tečajev, ki veljajo na datum bilance stanja.

Natečene obresti se praviloma vključijo v sam instrument, na katerega natečejo (v F.22 ali v F.29). V primeru, da vključitev natečenih obresti v sam instrument ni možna, se natečene obresti vključijo v Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Dolžniški vrednostni papirji (F.3)

Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji (F.31)

Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji se vrednotijo po tržni vrednosti. Če takrat tržne vrednosti niso na voljo in če ni visoke inflacije ali visokih nominalnih obrestnih mer, se lahko tržna vrednost približno oceni na podlagi nominalne vrednosti za:

- kratkoročne dolžniške vrednostne papirje, izdane po nominalni vrednosti;
- kratkoročne diskontirane dolžniške vrednostne papirje.

Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji (F.32)

Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji se vedno vrednotijo po tržni vrednosti, ne glede na to, ali so to obveznice, na katere se redno izplačujejo obresti, ali močno diskontirane ali brezakuponske obveznice, na katere se izplačuje malo ali nič obresti.

Natečene obresti se praviloma vključijo v sam instrument, na katerega natečejo (v F.31 ali v F.32). V primeru, da vključitev natečenih obresti v sam instrument ni možna, se natečene obresti vključijo v Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Posojila (F.4)

Kratkoročna posojila (F.41) in Dolgoročna posojila (F.42)

V bilancah stanja upnikov in dolžnikov morajo biti prikazane nominalne vrednosti, ne glede na to, ali so posojila servisirana ali neservisirana.

Natečene obresti se praviloma vključijo v sam instrument, na katerega natečejo (v F.41 ali v F.42). V primeru, da vključitev natečenih obresti v sam instrument ni možna, se natečene obresti vključijo pod Druge terjatve in obveznosti, razen komercialnih kreditov in predujmov (v F.89).

Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov (F.5)

Opozorilo: Stanje delnic in lastniškega kapitala se praviloma vrednoti po tržni vrednosti, ki pa ne more biti negativna. Za vrednost kapitala (obveznost iz F.5), ki je v bilanci stanja negativen, se poroča vrednost 0.

Delnice, ki kotirajo na borzi (F.511)

Delnice, ki kotirajo na borzi, se vrednotijo po tržni vrednosti, ki se spremlja na borzi ali na drugih organiziranih finančnih trgih (obveznost iz tega naslova se poroča na naslednji način: število izdanih delnic pomnoženo s tečajem delnice na dan preseka).

Delnice, ki ne kotirajo na borzi (F.512)

Delnice, ki ne kotirajo na borzi, se v primeru, da ni znana njihova tržna vrednost, vrednotijo po pošteni vrednosti ali zadnji znani vrednosti oziroma (na strani obveznosti) knjigovodski vrednosti kapitala.

Drug lastniški kapital (F.519)

Drug lastniški kapital se vrednoti po tržni vrednosti vloženega lastniškega kapitala oziroma (na strani obveznosti) po knjigovodski vrednosti kapitala.

Delnice ali enote investicijskih skladov (F.52)

Delnice ali enote investicijskih skladov se vrednotijo po tržni ceni, če kotirajo na borzi. Če ne kotirajo na borzi, se lahko tržna vrednost oceni v skladu z opisom za delnice, ki ne kotirajo na borzi. Če obstaja možnost, da jih sklad odkupi, se vrednotijo po odkupni vrednosti.

Sheme zavarovanja, pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)

Zneski, prikazani za *tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja (F.61)*, zajemajo plačane prenosne premije in zneske, ki se oblikujejo za kritje neporavnanih terjatev.

Zneski, prikazani za *pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente (F.62)*, pomenijo rezervacije, potrebne za poravnavo vseh pričakovanih prihodnjih odškodnin.

Zneski, prikazani za *pokojninske pravice (F.63)*, so odvisni od vrste pokojninske sheme.

Vrednost, prikazana za *rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev (F.66)*, je pričakovana raven terjatev, zmanjšana za vrednost vseh pričakovanih izterjav.

Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene (F.7)

Izvedeni finančni instrumenti morajo biti v bilanco stanja zajeti po svojih tržnih vrednostih. Če podatki o tržni ceni niso na voljo (npr. v primeru opcij, s katerimi se trguje prek okenc), se morajo vrednotiti v znesku, potrebnem za odkup ali poravnavo pogodbe, ali v znesku plačljive premije.

Druge terjatve in obveznosti (F.8)

Komercialni krediti in predujmi (F.81) ter *Druge terjatve in obveznosti (F.89)* se za upnike in dolžnike vrednotijo po nominalni vrednosti.

5. Navodilo za ugotavljanje in vrednotenje transakcij ter vrednostnih sprememb

(zadnje ažuriranje dne 26.02.2014)

Poročajo se vrednosti transakcij (obrazca 3 in 4) in vrednostnih sprememb (kontrolna obrazca 5 in 6). Vrednosti transakcij in vrednostnih sprememb so lahko pozitivne ali negativne.

Za razumevanje transakcij in vrednostnih sprememb je predstavljen naslednji model:

$$\begin{aligned} & \text{I. začetno stanje (konec obdobja x) - ST1} \\ + & \text{II. (neto) transakcije (v obdobju y) - TR} \\ + & \text{III. vrednostne spremembe (v obdobju y) - VS} \\ = & \text{IV. končno stanje (konec obdobja y) - ST2} \end{aligned}$$

I. in IV. Podatki stanj (poročajo se po tržni vrednosti).

II. Transakcije, ki se poročajo, so neto transakcije in predstavljajo razliko med povečanja in zmanjšanja v posameznem finančnem instrumentu (neto promet, ki vključuje tudi obresti). Neto transakcija se ne izračunava kot razlika dveh zaporednih stanj.

Neto transakcija = povečanje - zmanjšanje (po posameznem finančnem instrumentu), pri čemer se:

- kot povečanje v finančnem instrumentu upošteva nabavna vrednost ob pridobitvi oziroma pripoznanju instrumenta v izkazu finančnega položaja. Kot povečanja se ne upoštevajo vrednosti iz naslova prevrednotenja instrumenta in vrednosti finančnih instrumentov, pridobljenih ob pripojitvi družb;
- kot zmanjšanje v finančnem instrumentu upošteva prodajno vrednost ob odtujitvi instrumenta, ki predstavlja knjigovodsko vrednost zmanjšanja instrumenta z vključenimi morebitnimi realiziranimi spremembami vrednosti instrumenta zaradi prevrednotenja ob odtujitvi instrumenta. Praviloma je potrebno za ugotavljanje vrednosti zmanjšanja instrumenta upoštevati tudi postavke izkaza poslovnega izida, ki se nanašajo na realizirane dobičke in izgube iz odprave pripoznanja finančnega instrumenta (npr. realizirani dobički od prodaje vrednostnega papirja ali plačanih obresti od obrestnih izvedenih finančnih instrumentov).

Neto transakcije ugotavljamo ločeno za instrumente na strani finančnih sredstev (aktiva) in ločeno na strani obveznosti (pasiva): npr. poročanje transakcij v danih posojilih kot terjatev podjetja ni povezano s transakcijami v prejetih posojilih kot obveznost.

V znesek neto transakcij se vključujejo tudi transakcije v obrestih, ki se izračunajo kot razlika med natečenimi (razmejenimi in obračunanimi) obrestmi in izplačanimi obrestmi.

Kot transakcije v kapitalu se upoštevajo spremembe v osnovnem kapitalu družbe in kapitalskih rezervah ter spremembe v lastništvu obveznika poročanja. Vrednost transakcije mora biti enaka dejanski vrednosti sklenjenega posla. Spremembe v ostalih sestavinah kapitala se ne upoštevajo v transakcijah.

Obveznik poročanja znesek neto transakcij poroča s pozitivnim ali negativnim predznakom.

Provizije in ostali stroški, povezani z izvedbo transakcije, se praviloma ne vključujejo v neto transakcije.

III. Vrednostne spremembe predstavljajo tečajne razlike, razlike v tržni ceni vrednostnih papirjev, spremembe v sektorizaciji posameznega subjekta, odpisi, statusne spremembe (pripojitve, združitve,...), sprememba metodologije, spremembe izhajajoč iz popravkov poročil (glede na predhodno obdobje), spremembe v sestavinah kapitala, ki niso osnovni kapital ali kapitalske rezerve.

Vrednostne spremembe so lahko:

- realizirane vrednostne spremembe, ki so povezane s transakcijo v instrumentu, s katerim se trguje (npr. prodajo vrednostnega papirja, pri čemer je vrednostna sprememba posledica spremembe tržne cene ob prodaji instrumenta). Pri finančnih instrumentih, s katerimi se ne trguje (kreditni, vloge, gotovina, ipd.), se realizirane vrednostne spremembe praviloma pojavijo le zaradi vpliva deviznega tečaja v primeru, kadar se ta instrument v originalu glasi na tujo valuto;
- nerealizirane vrednostne spremembe, ki niso povezane s transakcijo v instrumentu, ampak se vrednost spremeni v času držanja instrumenta.

Ob vnosu podatkov na spletno aplikacijo AJ PES se podatki vrednostnih sprememb samodejno izračunajo na osnovi podatkov predhodnega stanja, stanja za tekoče leto in vnesenih vrednosti transakcij. Velja izračun: $VS = ST2 - ST1 - TR$.

V izogib napakam so bile v program na AJ PES (v obrazce vrednostnih sprememb) vgrajene kontrole opozorilne narave, ki služijo predvsem za samokontrolo poročevalca in preprečijo osnovne nepravilnosti pri poročanju podatkov. Ker pa določenih odstopanj s predvidenimi kontrolami ni možno popolnoma izključiti, je vnos podatkov dopuščen in se poročilo lahko odda, vendar je potrebno v tem primeru v ustrezno tekstualno polje vnesti obrazložitev.

Poenostavljeni primeri razumevanja transakcij in vrednostnih sprememb

Uporabljen je primer transakcije v vrednostnem papirju, vendar veljajo enaka načela izračunavanja tudi za ostale instrumente, kot so vloge, posojila, druge terjatve/obveznosti:

Začetno stanje (I.) = 0; Končno stanje (IV.) = 0

Povečanje instrumenta (npr. kupimo vrednostni papir) = 100

Zmanjšanje instrumenta (npr. prodamo vrednostni papir po višji ceni, kot smo ga kupili) = 120

Transakcije (II.) so: -20 (100 - 120). Vrednost transakcije se v tem primeru vpiše v ustrezen obrazec z negativnim predznakom.

Vrednostne spremembe (III.) so: 20.

Če uporabimo model za samokontrolo: $0 (I.) + (-20 (II.)) + 20 (III.) = 0 (IV.)$

V primeru, da pride, v obdobju za katerega se poroča, do povečanja in zmanjšanja instrumenta po enaki vrednosti, kar pomeni, da ne pride do prevrednotenja na osnovi spremembe cene ali tečaja, velja naslednji izračun po modelu za samokontrolo:

$0 (I.) + 0 (II.) = (100 - 100) + 0 (III.) = 0 (IV.)$

Transakcije (II.) so 0 (vrednostne spremembe (III.) so prav tako 0).

V določenem obdobju pa lahko pride le do:

- povečanja v instrumentu (npr. v obdobju pride le do nakupa vrednostnega papirja). Povečanja so npr. 100. V tem primeru dobimo po modelu za samokontrolo naslednji izračun: $0 (I.) + 100 (II.) + 0 (III. - ni vrednostnih sprememb) = 100 (IV.)$. Transakcije (II.) so 100.
- zmanjšanja v instrumentu (npr. v obdobju pride le do prodaje instrumenta). V tem primeru mora obstajati določeno stanje iz predhodnega obdobja (ga evidentiramo kot začetno stanje), ki je npr. 100. Vrednost instrumenta se v obdobju, za katerega se poročajo transakcije, zmanjša za 120 (npr. zaradi spremembe cene prodamo po višji ceni). Transakcije (II.) so -120. Če uporabimo model, velja: $100 (I.) + (-120 (II.)) + 20 (III.) = 0 (IV.)$ Instrumenta nimamo več, vrednostne spremembe so 20.

Lahko pa se instrument v obdobju, za katerega se poroča, zmanjša po enaki vrednosti, kot se je povečal v predhodnem obdobju (vrednost I.), to je 100. Če uporabimo model, velja $100 (I.) + (-100 (II.)) + 0 (III. - ni vrednostnih sprememb) = 0 (IV.)$. Transakcije (II.) so -100.

Podrobne usmeritve ugotavljanja transakcij oziroma njihovega vrednotenja se uporabijo pri naslednjih finančnih instrumentih:

Sheme zavarovanja, pokojninske in standardizirane jamstvene sheme (F.6)

Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja (F.61)

Gre za finančne terjatve zavarovancev z neživljenjskim zavarovanjem do zavarovalnih družb za neživljenjsko zavarovanje v zvezi s prenosnimi premijami in nastalimi škodnimi zahtevki.

Transakcije s tehničnimi rezervacijami neživljenjskega zavarovanja za prenosne premije in nastale škodne zahtevke se nanašajo na tveganja, kot so nesreče, bolezni ali požar ter tudi pozavarovanje.

Prenosne premije so plačane, vendar še nezasluzene premije. Premije se običajno plačajo na začetku zavarovalnega obdobja. Po obračunskem načelu premije zagotavljajo zavarovalno kritje v celotnem zavarovalnem obdobju, tako da prvotno plačilo vključuje predplačilo ali predujem.

Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente (F.62)

Gre za pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente sestavljajo finančne terjatve zavarovancev z življenjskim zavarovanjem in upravičencev do rent do družb za življenjsko zavarovanje.

Transakcije s pravicami do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente zajemajo povečanja minus zmanjšanja.

Povečanja v smislu finančnih transakcij zajemajo:

- dejanske zaslužene premije za tekoče obračunsko obdobje;
- premijske dodatke, ki ustrezajo prihodku iz naložb v pravice, pripisane zavarovancem po odbitku zaračunanih storitev.

Zmanjšanja zajemajo:

- zneske, dolžne zavarovancem življenjskega zavarovanja in podobnih zavarovalnih polic;
- zapadla plačila iz polic, ki so odkupljene pred dospelostjo.

Pokojninske pravice, Terjatve pokojninskih skladov do upravljalcev pokojninskih skladov in Pravice do nepokojninskih prejemkov (F.63+F.64+F.65)

Transakcije iz tega naslova zajemajo povečanja minus zmanjšanja, ki jih je treba razlikovati od nominalnih dobičkov ali izgub iz sredstev, ki jih investirajo pokojninski skladi.

Povečanja v smislu finančnih transakcij zajemajo:

- dejanske prispevke za tekoče obračunsko obdobje v pokojninske sheme, ki jih plačajo zaposleni, delodajalci, samozaposleni in druge institucionalne enote v korist posameznikov ali gospodinjstev, ki imajo terjatve do shem;
- dodatne prispevke, ki ustrezajo dohodku od investiranja pokojninskih pravic iz pokojninskih shem, ki je pripisan udeleženi gospodinjstvu, po odbitku zaračunanih storitev v obdobju upravljanja sheme.

Zmanjšanja zajemajo:

- socialne prejemke, ki so enaki zneskom, ki se upokojujencem ali njihovim nepreskrbljenim družinskim članom izplačujejo v obliki rednih plačil ali drugih ugodnosti;
- socialne prejemke v obliki enkratnih zneskov, plačanih osebam ob upokojitvi.

Rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev (F.66)

Gre za finančne terjatve imetnikov standardiziranih jamstev do institucionalnih enot, ki jim te zagotavljajo.

Rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev so predplačila neto pristojbin in rezervacij za kritje neporavnanih terjatev v okviru standardiziranih jamstev. Tako kot rezervacije za predplačila zavarovalnih premij in rezervacij rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev zajemajo še neporavnane prenosne pristojbine (premije) in terjatve.

Institucionalna enota, ki zagotavlja standardizirana jamstva, zaračuna pristojbine in prevzame obveznosti za unovčenje jamstev. Vrednost obveznosti na računih poroka je enaka sedanji vrednosti pričakovanih unovčitev v okviru obstoječih jamstev, neto vrednosti vseh odškodnin, za katere porok predvideva, da jih bo prejel od posojilojemalcev, ki ne bodo izpolnili obveznosti. Obveznost so t.i. rezervacije za unovčitve v okviru standardiziranih jamstev.

Neto pristojbine se izračunajo kot prejete pristojbine, povečane za dodatne pristojbine (enake dohodku od lastnine, pripisanemu enoti, ki plačuje pristojbino za jamstvo), zmanjšane za upravne stroške itd.

6. Navodila za izpolnjevanje podatkov za Sektor države (S.13) vezana na posle upravljanja denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa (v nadaljevanju: sistem EZR)

(zadnje ažuriranje dne 30.8.2011; v sodelovanju z Ministrstvom za finance)

Prevajalna tabela pojmov, ki se uporabljajo v sistemu EZR in za namene statistike finančnih računov (SFR):

pojmi v sistemu EZR	pojmi za namene SFR
stanje na EZR	prenosljive vloge
sredstva na podračunih	prenosljive vloge
vloge v sistemu EZR	druge vloge
posojila v sistemu EZR	posojila
nočni depoziti	prenosljive vloge
depoziti na odpoklic	prenosljive vloge
vezani depoziti	druge vloge
kratkoročni depoziti	druge vloge
dolgoročni depoziti	druge vloge
likvidnostni krediti	kratkoročna posojila
kratkoročni krediti	kratkoročna posojila
dolgoročni krediti	dolgoročna posojila
obresti na stanje podračunov PU EZR	druge vloge

Ostali pojmi in kratice:

EZR – enotni zakladniški račun

ZP – upravljavec sredstev sistema EZR denarna sredstva sistema EZR upravlja prek zakladniškega podračuna; zakladniški podračun je eden izmed podračunov EZR

PU - neposredni in posredni proračunski uporabniki centralne in lokalne ravni države, vključno z državnim in občinskimi proračuni ter sklada socialnega zavarovanja;

PB - poslovna banka

BS - Banka Slovenije

ZPIZ - Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

FSR – podatki o stanjih finančnih sredstev

OBV - podatki o stanjih obveznostih

Navodilo:

F.22 Prenosljive vloge (sredstva na podračunih v okviru sistema EZR, računih pri PB in depoziti na odpoklic oziroma nočni depoziti)

1. Vloge na vpogled (finančna sredstva-terjatve)

PU ne poročajo podatkov, ki se nanašajo na sredstva na podračunih v okviru sistema EZR tako v domači kot tuji valuti.

PU poročajo podatke, ki se nanašajo na sredstva na računih izven sistema EZR, to je pri denarnih finančnih institucijah (S.121 in S.122) in ostalem svetu (S.2) – gre predvsem za devizna sredstva, ki jih imajo nekateri PU še vedno pri PB in BS.

ZP poročajo podatke o stanju na EZR pri BS tako v domači kot tuji valuti (S.121)

2. Sredstva na podračunih PU EZR (obveznost)

ZP poroča podatke o sredstvih na podračunih PU EZR v okviru obveznosti na F.22.

Primer 1:

PU1 vključen v EZR1 ima na svojem podračunu 1.500 EUR.

PU1 o stanju na podračunu EZR1 ne poroča v FSR.

EZR1 (ZP1) poroča o stanju na podračunu PU1 kot obveznost do PU na F.22.

ZP1 poroča:

OBV F.22 1.500 EUR pri S.1311 (oziroma po SKIS, v katerega je razvrščen PU).

3. Depoziti na odpoklic

PU poročajo podatke o finančnih sredstvih (terjatvah) do denarnih finančnih institucij (S.121 in S.122) in ostalega sveta (S.2).

ZP poročajo podatke o finančnih sredstvih (terjatvah) do denarnih finančnih institucij (S.121 in S.122) in ostalega sveta (S.2).

Primer:

PU1 vključen v EZR1 ima na svojem podračunu 1.000 EUR. Poleg tega ima na deviznem računu pri PB1 100 USD in depozit na odpoklic pri PB2 v višini 10 EUR.

PU1 poroča:

FSR F.22 100USD v EUR protivrednosti + 10 EUR pri S.122.

EZR1 (ZP1) je iz sredstev na EZR (stanje na EZR tvorijo sredstva na podračunih PU) pri PB3 plasiral nočni depozit (ali depozit na odpoklic) v višini 800 EUR, 200 EUR sredstev EZR1 je ostalo na EZR pri BS.

ZP1 poroča:

FSR F.22 800 EUR pri S.122

FSR F.22 200 EUR pri S.121

F.29 Druge vloge (kratkoročni in dolgoročni vezani depoziti ter vloge v sistemu EZR)

1. Vezani depoziti pri denarnih institucijah

PU poročajo podatke, ki se nanašajo na vezane depozite pri denarnih finančnih institucijah (S.121 in S.122) in ostalem svetu (S.2).

ZP poročajo podatke, ki se nanašajo na vezane depozite pri denarnih finančnih institucijah (S.121 in S.122) in ostalem svetu (S.2).

Primer1:

PU10 vključen v EZR1 (EZR države) je pri PB1 vezal depozit v višini 400 EUR.

PU10 poroča:

FSR F.29 400 EUR pri S.122

Primer 2:

EZR1 (ZP1) je pri PB2 vezala depozit v višini 15.000 EUR.

ZP1 poroča:

FSR F.29 15.000 EUR pri S.122

2. Dane vloge v sistemu EZR

PU poročajo podatke o danih vlogah v sistemu EZR kot o terjatvah iz naslova drugih vlogah do enot centralne države (S.1311) oziroma enot lokalne države (S.1313).

ZP poročajo podatke o prejetih vlogah v sistemu EZR kot o obveznostih iz naslova drugih vlog do PU po SKIS, v katerega je uvrščen PU.

Primer1:

ZPIZ vključen v EZR1 (EZR države) je na ZP1 položil vlogo v višini 1.000 EUR.

ZPIZ poročaja:
FSR F.29 1.000 EUR pri S.1311
ZP1 poročaja:
OBV F.29 1.000 EUR pri S.1314

Primer 2:

Osnovna šola1 vključena v EZR2 (EZR občine) je na ZP2 položila vlogo v višini 500 EUR.

Osnovna šola 1 poročaja:
FSR F.29 500 EUR pri S.1313

ZP2 poročaja:
OBV F.29 500 EUR pri S.1313

3. Obresti na stanje podračunov PU EZR

PU poročajo podatke o obrestih na stanje podračunov PU EZR kot terjatev do enot centralne države (S.1311) oziroma enot lokalne države (S.1313).

ZP poročajo podatke o obrestih na stanje podračunov PU EZR kot obveznost do PU po SKIS, v katerega je uvrščen PU.).

Primer 1:

ZPIZ vključen v EZR1 (EZR države) je prejel obračun obresti na stanje podračuna ZPIZ EZR s strani ZP1 v višini 10 EUR.

ZPIZ poročaja:
FSR F.29 10 EUR pri S.1311

ZP1 poročaja:
OBV F.29 10 EUR pri S.1314

F.4 Posojila (likvidnostna posojila v sistemu EZR ter likvidnostni, kratkoročni in dolgoročni krediti pri PB in drugih sektorjih)

1. Likvidnostna posojila v sistemu EZR

PU poročajo podatke o prejetih likvidnostnih ali kratkoročnih posojilih v sistemu EZR kot obveznostih do enot centralne države (S.1311) oziroma enot lokalne države (S.1313).

ZP poročajo podatke o danih likvidnostnih ali kratkoročnih posojilih v sistemu EZR, kot o finančnih sredstvih (terjatvah) do PU po SKIS, v katerega je uvrščen PU.

Primer1:

ZPIZ vključen v EZR1 (EZR države) je pri ZP1 najel likvidnostno posojilo v višini 200 EUR.

ZPIZ poročaja:
OBV F.41 200 EUR pri S.1311 (v primeru ročnosti nad 1 leto se poročaja pod F.42)

ZP1 poročaja:
FSR F.41 200 EUR pri S.1314 (v primeru ročnosti nad 1 leto se poročaja pod F.42)

Primer 2:

Osnovna šola1 vključena v EZR2 (EZR občine) je pri ZP2 najela likvidnostno posojilo v višini 50 EUR.

Osnovna šola 1 poročaja:
OBV F.41 50 EUR pri S.1313 (v primeru ročnosti nad 1 leto se poročaja pod F.42)

ZP2 poroča:
FSR F.41 50 EUR pri S.1313 (v primeru ročnosti nad 1 leto se poroča pod F.42)

2. Likvidnostni, kratkoročni in dolgoročni krediti pri PB in drugih sektorjih

PU poročajo podatke o najetih likvidnostnih, kratkoročnih in dolgoročnih kreditih kot obveznostih do vseh sektorjev.

ZP poročajo podatke o najetih likvidnostnih, kratkoročnih in dolgoročnih kreditih kot obveznostih do vseh sektorjev.

Primer1:

PU5 vključen v EZR1 (EZR države) je pri PB3 najel dolgoročni kredit v višini 350 EUR.

PU5 poroča:

OBV F.42 350 EUR pri S.122 (v primeru ročnosti do 1. leta se poroča pod F.41)

Primer 2:

EZR1 (ZP1) je pri PB2 najel kratkoročni kredit za uravnavanje likvidnosti sistema EZR1 v višini 10.000 EUR.

ZP1 poroča:

OBV F.41 10.000 EUR pri S.122 (v primeru ročnosti nad 1 leto se poroča pod F.42)